

Par IKP 2023.gada 1.ceturksnī

Par spīti augstajai inflācijai un ģeopolitiskajai situācijai ekonomikā saglabājas izaugsme

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem šī gada 1.ceturksnī IKP salīdzināmās cenās bija par 0,8% lielāks nekā pirms gada. Lai arī IKP kāpums ir bijis salīdzinoši mērens, tas ir vērtējams pozitīvi, ņemot vērā augsto cenu līmeni, kā arī joprojām lielo ģeopolitiskās situācijas nenoteiktību reģionā.

Cenu pieauguma tempi apsteidz algu kāpumu, kas ietekmē iedzīvotāju pirktspēju. Tomēr Covid-19 ierobežojumu bāzes efekta un situācijas uzlabošanās darba tīrgū dēļ mājsaimniecību patēriņa dinamika saglabājas pozitīva – 1.ceturksnī privātais patēriņš bija par 0,3% lielāks nekā pirms gada.

Straujš pieaugums 1.ceturksnī ir bijis investīcijās. Ieguldījumi bruto pamatkapitāla veidošanā gada griezumā palielinājās par 11,3%. Mājokļos, ēkās un būvēs investīcijas pieauga par 17%, ieguldījumi mašīnās un iekārtās palielinājās par 4,9% un intelektuālā īpašuma produktos – par 4,3 procentiem.

Preču un pakalpojumu eksporta apjomi 1.ceturksnī bija par 0,7% mazāki nekā pirms gada. Pēc Covid-19 pandēmijas turpina atkopties pakalpojumu eksports, kas šogad 1.ceturksnī bija par 4% lielāks nekā pirms gada. Tāpat kā aizvadītajā gadā, arī šogad 1.ceturksnī pieaugumu pamatā noteica transporta pakalpojumu, datorpakalpojumu un citas saimnieciskās darbības pakalpojumu eksporta pieaugums. Preču eksporta apjomi salīdzināmās cenās 1.ceturksnī saruka par 2,3%. Galvenās eksporta preces bija koks un koka izstrādājumi, minerālie produkti, elektroierīces un elektroiekārtas. Atšķirībā no eksporta, šogad 1.ceturksnī preču un pakalpojumu imports pieauga (par 3,1%). Šogad 1.ceturksnī eksporta-importa saldo faktiskajās cenās bija -5,5% no IKP.

Nozaru griezumā kopējā pievienotā vērtība 1. ceturksnī pieauga par 0,7% salīdzinājumā ar pagājušā gada 1.ceturksni. Pieaugumu lielā mērā noteica pakalpojumu nozares. Strauji pieauguma tempi saglabājas nozarēs, kuras vismagāk skāra Covid-19 ierobežojumi – 1.ceturksnī izmitināšanas un ēdināšanas nozare gada griezumā pieauga par 27,3%, mākslas izklaides un atpūtas nozare – par 19,5% un komercpakalpojumi – par 4,5%. Stabils kāpums turpinās IKT nozarē – 1.ceturksnī pieaugums par 12,2%. Pēc trīs gadu apjomu samazinājuma sāk atgūties būvniecības nozare. Šī gada 1.ceturksnī būvniecības apjomi pieauga par 17%, salīdzinot ar 2022.gada 1.ceturksni. Pieaugums 1.ceturksnī ir bijis visās būvniecības apakšnozarēs, straujākais pieaugums bija ēku būvniecībā.

Vērā ņemams apjomu samazinājums 1.ceturksnī bija tirdzniecības nozarē (par 10,3%). To ietekmēja kritums vairumtirdzniecībā par 27,3%, savukārt kritums mazumtirdzniecībā (par 1,4%) ielā mērā bija saistīts ar pārtikas preču mazumtirdzniecības samazinājumu. Neraugoties uz būtisku gaisa transporta nozares pieaugumu, kopumā transporta un uzglabāšanas nozarē 1.ceturksnī bija kritums par 4,7%, ko noteica pakalpojumu apjomu samazinājums sauszemes transportā, kā arī uzglabāšanas un transporta palīgdarbībās. Šogad 1.ceturksnī, salīdzinot ar pagājušā gada atbilstošo periodu, apjomu samazinājums bija arī mežsaimniecības, finanšu pakalpojumu, enerģētikas, ieguves rūpniecības un veselības aprūpes nozarēs. Trešo ceturksni pēc kārtas samazinās apstrādes rūpniecības apjomi – 1.ceturksnī kritums par 4,3%. Vienlaikus apakšnozarēs attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas. Šī gada sākumā ražošanas apjomi saruka kokapstrādē, nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanā, ķīmiskajā rūpniecībā, metālapstrādē, kā arī gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošanā. Savukārt pieaugums bija vērojams pārtikas rūpniecībā, elektrisko iekārtu ražošanā, datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā, kā arī farmācijā.

Sagaidāms, ka ģeopolitiskā nenoteiktība un augstā inflācija turpinās ietekmēt ekonomisko attīstību. Visticamāk gada pirmajā pusē būs vērojami ļoti mēreni ekonomikas izaugsmes tempi. Ekonomikas ministrija prognozē, ka kopumā 2023.gadā IKP varētu pieaugt par 0,8 procentiem.

